

Seign's

Magyarország Alkotmánybírósága

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

1535 Budapest, Pf.773

A Kúria útján
1055 Budapest
Markó utca 16.

E-mail: valasztasifelulvizsgalat@kuria.birosag.hu

KÜRIA		7.
Kvk. 11. 39260/2022/G		
Érkezett:		2022 MÁRC 08
Feldolgozó:	Munkatárs:	Készítők:

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, Magyarország Kormánya, mint indítványozó nevében, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdés 2. pontja alapján a kormányzati kommunikációért felelős miniszter, Rogán Antal, a miniszerelnök kabinetfőnöke nevében eljáró **Miniszerelnöki Kabinetiroda** (székhely: 1014 Budapest, Színház utca 1.; képviseli: Dr. Rédey Krisztina közigazgatási államtitkár, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]) **indítványozó** – képviseli: Dr. Kovácsits László Ügyvédi Iroda (képviselet: dr. Kovácsits László ügyvéd, nyilvántartási szám: [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybírárságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

nyújtjuk be:

Kifejezett kérelem:

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/00665 - 0 / 2022	
Érkezett:	2022. MÁRC. 09. <i>Kézbesítéssel</i>
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 11 db	<i>1</i>

Kérjük, hogy a t. Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva alaptörvényellenessége miatt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a Kúria Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 113/2022. számú határozatát részben megváltoztató Kvk.II.39.260/2022/5. számú, alaptörvény-ellenes végzését, mert az sérti az indítványozó demokratikus tájékoztatáshoz fűződő [Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdés], valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés].

A Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú, a Nemzeti Választási Bizottság határozatát részben helyben hagyó döntésére az alkotmányjogi panasz nem terjed ki.

a) Alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezés, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására:

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerint alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.

Az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja szerint az Alkotmánybíróság a (2) bekezdés d) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.

A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A Kúria a sérelmezett végzését március 5. napján hozta, így a határidő indítványozó által megtartott.

A Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzése ellen a Ve. 232. § (5) bekezdése a további jogorvoslatot kizárja, így ezen maradéktalanul teljesülnek az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt feltételek.

b) Alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezés, amely az indítványozó jogosultságát megalapozza:

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó érintett, ellenérdekű félként vett részt a bírósági eljárásban. A Kúria 2022. március 03. napján az indítványozónak nyilatkoztatási jogot biztosított, és a nyilatkozat előterjesztésére 2022. március 04. napján 14:00 óráig határidőt engedélyezett Kvk.II.39.260/2022/3. számú végzésében.

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdés 2. pontja alapján a kormányzati kommunikációért felelős miniszter, Rogán Antal, a miniszterelnök kabinetfőnöke nevében eljáró Miniszterelnöki Kabinetiroda Magyarország Kormánya nevében, határidőben 2022. március 04. napján nyilatkozatot terjesztett elő.

Az Abtv. 27. § (3) bekezdése szerint a közhatalmat gyakorló indítványozó esetén vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e. Az állampolgárokat megilleti a tájékoztatáshoz való jog, amelyet jelen ügyben az állampolgár kifejezett, erre irányuló kérése esetén a kormányzati kommunikáció biztosít. Tehát a Kormánynak kötelezettsége a jelenkor eseményeiről szóló, vagy a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás biztosítása az állampolgárok részére, különösen olyan kiélezett helyzetben, amikor a szomszédos országban háború dül.

Magyarország Kormányának nem joga, hanem kötelezettsége az Alaptörvény D, G és Q cikkeiben foglaltak megóvása, melynek többek között a felhívott IX. cikk (2) bekezdése alapján, azaz a tájékoztatáshoz való jogon keresztül tud eleget tenni,

különösen jelen Magyarország szomszédos országában dúló háborús helyzetben. Tehát az Alaptörvény kontextusába, szellemiségébe helyezve Magyarország Kormánya egyszerre „őrző” és „jogosult” is.

Az állampolgárok irányába zajló kormányzati tájékoztatást, a kormányzati kommunikációt állami szervként – a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról, valamint az egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi V. törvény, valamint Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet alapján – a Miniszterelnöki Kabinetiroda valósítja meg.

Az Alaptörvény 15. cikk (1) és (2) bekezdése szerint a Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe.

c) Az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege:

A Kúria álláspontja szerint az orosz-ukrán háborús konfliktust értékelő és ebben Magyarország szerepét meghatározó, állami szerv által tájékoztató hírlevél formájában folytatott, jogszabály alapján végzett kormányzati kommunikáció kampányidőszakban alkalmas lehet a választói akarat befolyásolásának megkísérlésére, amely sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés c)+ pontjában foglalt esélyegyenlőség elvét, és a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendeltetésszerű joggyakorlás elvét.

A Kúria döntés elvi tartalma szerint [89] a Ve. 142. § hatálya alá tartozó kormányzati kommunikációs szervtől tevékenysége gyakorlása során kampányidőszakban elvárható, hogy a kormányzati tevékenységről szóló tájékoztatása egyértelműen elkülönüljön a *jelölőszervezetek alkalmasságát* vitató, tevékenységét minősítő kampánytól.

A Kúria döntésének elvi tartalmával az indítványozó egyetért, azonban a Kúria a döntésében meghatározott elvi tartalommal ellentétes döntést hozott az alábbiak szerint, amellyel megsértette a Kormány tisztességes eljáráshoz való jogát.

A Kúria végzése a Kormány tisztességes eljáráshoz fűződő jogát az alábbiak szerint sérti. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a bírói függetlenségnek nem korlátja, 'sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, sajátfüggetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [23]}. Ebből következően - szigorú feltételek esetén - a jogalkalmazói önkény fennállása miatt is megállapítható az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}.

A Kormány az állampolgárokkal számos módon tarthat kapcsolat, ezt a Kúria is elismerte a döntésében. A kormányzati kapcsolattartás egyik módja a kormányzati tájékoztató hírlevelek

megküldése, amelyhez kifejezetten az állampolgárok hozzájárulása szükséges. Jelen ügyben ezek megtörténtek.

A kormányzati adatkezelési tájékoztató a következőket tartalmazza: „Ön azért kapta a hírlevelet, mert a korábbiakban önkéntes hozzájárulását adta ahhoz, hogy e-mail címét mint személyes adatát (a továbbiakban: személyes adat) Magyarország Kormánya további kapcsolattartás, véleménykérés, tájékoztatás, illetve elektronikus levél küldése céljából kezelje.”

Vagyis egyértelműen megállapítható, hogy a kormányzati tájékoztató leveleket a Kormány az állampolgárok kérésére, kifejezett hozzájárulásra küldi meg, amely hozzájárulást az állampolgár bármikor visszavonhat. Az adatkezelési tájékoztató is tartalmazza, hogy a kormányzati tevékenység tartalma (amelyről a tájékoztatás történik) kapcsolattartás, tájékoztatás, véleménykérés. Ezt a Kúria sem vitatja, amikor [75] pontban kimondja, hogy „a Kormány aktuálpolitikai kérdésekről történő tájékoztatása” nem minősül kampánytevékenységnek, ha az nem lépi át a Ve. 142. §-ának határát.

A Kúria ebből vezette le, hogy [89] a „Ve. 142. § hatálya alá tartozó kormányzati kommunikációs szervtől tevékenysége gyakorlása során kampányidőszakban elvárható, hogy a kormányzati tevékenységről szóló tájékoztatása egyértelműen elkülönüljön a jelölő szervezetek alkalmasságát vitató, tevékenységét minősítő kampánytól”.

A Ve. 140. § és 141. § meghatározza a választási kampány és a választási kampánytevékenység fogalmát, amelynek központi eleme a választói akarat befolyásolása. A Kúria elvi döntése helyen állapította meg, hogy a választási kampánytevékenységnek jelölő szervezet támogatására vagy jelölő szervezet ellen kell, hogy irányuljon. A Kúria döntése jelen esetben viszont contra legem, a saját elvi döntésével szemben terjesztette ki a jelölő szervezet fogalmát az ellenzékre.

A magyar választójogi szabályozásban gyűjtőfogalomként az ellenzék nem szerepel, és ennél fogva nem is értelmezhető, és ezáltal jutott a Kúria a [76] és a [79] pontokban téves következtetésre, amikor az ellenzék jelölő szervezettel azonosította.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy a Kúria is elismerte, hogy a Kormány feladata az aktuálpolitika kérdésekről szóló tájékoztatás, melynek célja az állampolgárok megnyugtatója. A Kúria döntésével érintett kormányzati tájékoztatásról megállapítható, hogy egy aktuálpolitikai, Magyarországgal határos szomszédos országban zajló fegyveres konfliktussal összefüggő, az ország minden állampolgárát érintő biztonságpolitikai ügyben történő megnyilatkozás, amely kapcsán a közvéleményben Magyarországon is eltérő álláspontok fogalmazódtak meg. A Kúria által is legitimként azonosított állampolgárok megnyugtatója céljából volt szükséges reagálni azon nyilatkozatokra, amelyek Magyarországnak a fegyveres konfliktusban való részvétele miatt az állampolgároknak bizonytalanságot, esetleg félelmet szülhetnek, biztonságérzetüket negatívan befolyásolhatja, és negatív hatással járhat a gazdasági stabilitásra.

Összességében megállapítható, hogy a Kúria döntése sérti a Kormány tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel a Kúria az eljárása során nem vizsgálta és mérlegelte a Kormány tájékoztatói kötelezettségét a fentiek szerint.

Ugyanis Kormány tevékenységével összefüggésben megállapítható, hogy nem a Ve. 140. és 141. § szerinti tevékenységet folytatta, hanem a kormányzati tájékoztatói kötelezettségének

tett eleget a kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolatával, ezzel a lakosság és a gazdasági élet szereplőinek hiteles megnyugtatótását célozta, vagyis tevékenysége nem ment túl a Ve. 142. §-ban meghatározott követelményén.

A kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolata nélkül a Kormány nem tudná ellátni a hiteles tájékoztatási feladatát, vagyis a Kormánynak azonnal be kellene szüntetnie a tájékoztató tevékenységét, ami odáig vezetne, hogy kampányidőszakban a Kormány nem teljesíthetné a jogszabályban előírt kötelezettségét; és ez az ország működésének stabilitását is veszélyeztetné adott esetben.

Megjegyzendő, hogy a kormányzati tájékoztatási tevékenység számos európai országban ismert, például Spanyolországban, Olaszországban, Romániában stb..

A fentiek alapján nem sérül a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség elve és a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendeltetésszerű joggyakorlás elve.

Az Alkotmánybíróság 3279/2019. (XI. 5.) AB határozata szerint [34] Az Alkotmánybíróság a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában rámutatott arra, hogy „[a] választási eljárás során a választási szervek kifogást elbíráló döntéseit felülvizsgáló bíróságok a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértését vizsgálják eljárásukban, melynek során a választási eljárási rendszer sajátosságai, így különösen a szoros eljárási határidők következtében széleskörű bizonyítási eljárást nem folytatnak le.” Azonban „[a] választási eljárás jogorvoslati rendszerében eljáró bíróságoknak is figyelemmel kell lenniük az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük” (Indokolás [39]–[40]). [35] Mivel egy-egy választási eljárási alapelv – elvontsága folytán – nem tartalmaz konkrét korlátozást valamely alapjogilag védett magatartásra vonatkozóan, ebből következően az alapelveknek a konkrét ügyekben történő alkalmazásakor a bíróságra még fokozottabb felelősség hárul; amennyiben az alapelv alkalmazása alapjog-gyakorlást érint, az értelmezési mozgástér keretein belül a bíróságnak kell gondosodnia az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szempontokat érvényesítő alapjog-korlátozási teszt elvégzéséről.

Tájékoztatjuk a t. Alkotmánybíróságot, hogy a kormányzati tájékoztató levelet nem csak a vakcinainfon regisztráltak és további kormányzati tájékoztatás kapcsán adatkezeléshez hozzájárulást megadók kapják, hanem mindenki, aki kormányzati hírlevélre feliratkozott: azaz akik korábbiakban nemzeti konzultációk, kormányzati tájékoztató, kiadványok kitöltése alkalmával kérték, hogy kapcsolatban maradjanak Magyarország Kormányával és önkéntes hozzájárulásokat adták személyes adataik visszavonásig történő kezeléséhez.

Magyarország Kormánya az országgyűlési képviselőválasztás kampányidőszakát megelőzően is küldött tájékoztatást hírlevél formájában a regisztrált címzetteknek, vagyis a hírlevél nem a kampányidőszakban vált „aktívá”. Az érintett állampolgárok kormányzati tájékoztató levelekből rendszeresen tájékoztatás kapnak a Kormány döntéseiről, amely tájékoztatástól az állampolgárokat, valamint a tájékoztatás jogától Kormányt a kampányidőszakban sem lehet megfosztani, különösképpen nem egy háborús konfliktus közepén .

d) Az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntés:

A Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésében a Nemzeti Választási Bizottság 113/2022. számú határozatát részben megváltoztatta, és megállapította, hogy a Kormányzati Tájékoztatási Központ 2022. február 24-én az info@kormany.hu e-mail címről küldött hírlevelében az ellenzéket minősítő álláspontja azon kifejtésével, mely szerint „... felelőtlennek tartjuk és nem támogatjuk azt az ellenzéki álláspontot, hogy Magyarország katonákat és fegyvereket küldjön Ukrajna területére” megsértette a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 2. § (1) bekezdés c) és e) pontját. Ezt meghaladóan a Nemzeti Választási Bizottság határozatát helybenhagyta.

A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálatát kéri az indítványozó az Alkotmánybíróságtól.

Az Alkotmánybíróság a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában rámutatott arra, hogy „[a] választási eljárás során a választási szervek kifogást elbíráló döntéseit felülvizsgáló bíróságok a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértését vizsgálják eljárásukban, melynek során a választási eljárási rendszer sajátosságai, így különösen a szoros eljárási határidők következtében széleskörű bizonyítási eljárást nem folytatnak le.” Azonban „[a] választási eljárás jogorvoslati rendszerében eljáró bíróságoknak is figyelemmel kell lenniük az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük” (Indokolás [39]–[40]).

e) Az Alaptörvény megsértett rendelkezései:

Az I. cikk (3) és (4) bekezdése:

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése:

Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése:

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az Alaptörvény 15. cikk (1) és (2) bekezdései:

(1) A Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. A Kormány az Országgyűlésnek felelős.

(2) A Kormány a közigazgatás legfőbb szerve, törvényben meghatározottak szerint államigazgatási szerveket hozhat létre.

Az Alaptörvény 28. cikke:

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indoklását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt demokratikus tájékoztatáshoz fűződő alapjog sérelme.

Magyarország Alaptörvénye IX. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

A demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosításának központi alkotmányos szerepét az Alkotmánybíróság számos határozatában rögzítette [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, majd összefoglalóan: 165/2011. (XII. 20.) AB határozat]. A demokratikus közvélemény megteremtése és fenntartása teszi lehetővé a közérdekű ügyekről való tájékoztatást, a közérdekű ügyekkel kapcsolatos véleményformálást [28/2014. (IX. 29.) AB határozat].

Magyarország közvetlen szomszédságában dúló háború közügy. A Kormánynak joga és kötelessége tájékoztatni az állampolgárokat, hogy Magyarország békéjét mindenek felett meg kívánja őrizni, továbbá támogatja a NATO és az EU tagjaként a béke helyreállítását, valamint felkészült a határvédelmi és humanitárius feladatokra is.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A demokratikus közvélemény kialakulásának biztosítása elsődleges és kitüntetett szerepe okán, a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága körében a szólás- és sajtószabadsággal, valamint a véleménynyilvánítás szabadságával mutatott közvetlen kapcsolat miatt maga is részesül ezen jogok vonatkozásában megfogalmazott alapjogi védelemben.

Szükséges vizsgálni, hogy a Kúria döntése, illetve az annak alapjául szolgáló jogértelmezés nem vezet-e az Alaptörvény sérelmére.

Álláspontunk szerint nincs olyan más alapvető jog vagy alkotmányos érték, amelynek védelme érdekében a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozható lenne az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében nevesített alapjog.

A Kúria döntése Alaptörvény-ellenes, hiszen az túlzott mértékben korlátozta a Kormány tájékoztatási jogát, a kormányzati kommunikációt.

f) Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meghatározása (Abtv. 29. §):

Alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy a választási kampányidőszakban az ország határa mentén váratlanul kialakult háborús helyzetben az állami szerv tájékoztatási kötelezettsége (amely egyébként sem esik a Ve. szabályai alá) során megfogalmazhatja-e a kormányzat álláspontját az orosz-ukrán konfliktus és Magyarország viszonylatában, értékítéletet mondhat-e vagy sem a háborús konfliktusban más kezelést, más intézkedéseket javasoló nemzetközi és politikai szereplők tekintetében?

A Kúria szerint a Ve. szabályai zárt rendszert alkotnak, az abszolút és minden kormányzati tájékoztatást a Ve. szabályai alapján kell megítélni a Ve. szerinti kampányidőszakban, függetlenül annak formájától, tartalmától és megjelenésétől. Konkrét jelölő szervezetre utalás sem kell a kormányzati tájékoztatásban ahhoz, hogy a bíróság a jelölő szervezetek esélyegyenlőségének sérelmét megállapítsa, elegendő az „ellenzékre” utalnia a kormánynak, hogy jelölő szervezetek „sérelmet” szenvedjenek. Ezzel a szabad tájékoztatáshoz való jog sérül.

Álláspontunk szerint a kérelmező nem jelölő szervezet, az „ellenzék” alatt a kérelmező jelölő szervezetet nem határozott meg. Ekként a Kúria úgy marasztalta el az indítványozót, hogy elvonta a Kormány értékítéléhez való jogát oly módon, hogy az ellenzék a Kormány nem minősítheti, az ellenzék javaslataival kapcsolatos álláspontját, véleményét nem fejtheti ki. E bírósági megállapítás lehetetlenné tesz, hogy az állami szerv jogszabályban rögzített feladatainak eleget tudjon tenni és öncenzúrára készíti a kormányzati kommunikációs szervet. A Kormány tájékoztatási feladatához hozzátartozik a kategorikus álláspontjának a közlése.

A Kormányzati Tájékoztatási Központ Magyarország Kormánya megbízásából 2022. február 24. napjától kezdődően elektronikus úton hírlevelet küldött ki azon személyeknek, akik korábbiakban írásban önkéntes hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy e-mail címüket, mint személyes adatukat Magyarország Kormánya további kapcsolattartás, véleménykérés, tájékoztatás, illetve elektronikus levél küldése céljából kezelje.

Nincs olyan tételes jogi rendelkezés, amely tiltaná a Kormány tájékoztató tevékenységének kampányidőszakban történő folytatását, sőt az Alaptörvényből éppen ennek ellenkezője vezethető le. A Nemzeti Választási Bizottság éppen ezért helyesen állapította meg, hogy *[40] A Ve. 142. §-ának rendelkezése tehát csak abban az esetben teszi lehetővé a Kormány vagy a Kormány képviselőjében végzett tevékenység vizsgálatát, ha az kívül esik a Kormány feladatkörén.*

Az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mind arra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. Vitathatatlanul e körbe tartozik az állampolgárok tájékoztatása is. A Kormány jogállását és ezen keresztül

feladatkörét nem érinti a kampányidőszak, a Kormány megbízatása az országgyűlés alakuló ülésével szűnik meg. Egészen eddig a pillanatig, a Kormány nem csak jogosult, de köteles is ellátni feladatait.

Megjegyzendő továbbá, hogy az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A szabad tájékoztatás természetesen egyfelől a média szabad és korlátozásmentes működésének a biztosítása az állam részéről, tehát egyfajta tartózkodás a szabad sajtó működésébe történő beavatkozásától. Ugyanakkor a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás megengedi a proaktivitást az állampolgárokkal történő kommunikáció területén, sőt programként jelölte ki Magyarország Kormánya az állampolgárokkal történő folyamatos párbeszédet. Az Alaptörvény fenti cikke tehát úgy is értelmezendő, hogy az állam biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulását azáltal, hogy aktívan kommunikál a saját állampolgáraival. Az Alaptörvény rendelkezéseit pedig semmilyen egyéb jogszabály nem írja felül, így a Ve. szerinti kampányidőszak nem akadályozhatja meg a Kormányt abban, hogy az állampolgárokat érintő legfontosabb közéleti kérdésekben kommunikációs kampányokat folytasson.

Álláspontunk szerint a Kormányzati Tájékoztatási Központ által e-mail címre kiküldött hírlevél Magyarország Kormányának döntéseit, intézkedéseit, valamint álláspontját tartalmazza és objektíve nem is alkalmas a választói akarat befolyásolására.

A hírlevélben ugyanis nincs utalás az országgyűlési választásokra, nincs utalás jelöltekre, jelölő szervezetekre. A hírlevél megszólítása („Tisztelt Honfitársunk!”) is igazolja, hogy minden magyar emberhez szólt a kormányzati kommunikáció. A hírlevél logója kék színében elkülönül a jelölő szervezetek által a választásra való felkészülés során alkalmazott színektől,

A Kormánynak joga és kötelessége tájékoztatni az állampolgárokat, hogy Magyarország békéjét mindenek felett megőrizni kívánja.

Az idézett kormányzati tájékoztató hírlevéllel Magyarország Kormányának kiemelt célja, hogy az üzenettel a kialakult helyzetben megnyugtassa az állampolgárokat, hogy mindent megtesz, hogy garantálja biztonságukat. A hírlevél az aktuális kormányzati döntést is tartalmazza, miszerint nem küld se katonákat, se fegyvert Ukrajnába, továbbá támogatja a NATO és az EU tagjaként a béke helyreállítását, valamint felkészült a határvédelmi és humanitárius feladatokra is.

Köztudomású tény, hogy az Európai Unió tagállamai közül vannak országok, akik küldenek fegyvert Ukrajna támogatására. Magyarország Kormánya azonban világosan rögzítette mind a nemzetközi közösség, mind hazai közvélemény irányába, hogy nem küld sem katonát, sem fegyvert Ukrajnába, de a béke helyreállítására való törekvéseket az EU és a NATO részeként is támogatja. Magyarország Kormánya azonban világosan rögzítette mind a nemzetközi közösség, mind hazai közvélemény irányába, hogy nem küld sem katonát, sem fegyvert Ukrajnába.

A Ve. 141. §-a alapján kampánytevékenység a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása és minden egyéb kampányidőszakban folytatott tevékenység a választói akarat befolyásolása vagy ennek megkísérlése céljából.

A Kormány a Ve. által nevesített (és nem nevesített) kampányeszközöket a választói akarat befolyásolásra, illetve jelölő szervezet és jelölt népszerűsítésére nem használhatja. A Kúria joggyakorlata alapján az állami szervek reklámjai akkor számítanak politikai reklámnak, ha azok fő üzenete, jelmondata, grafikai, vizuális kivitelezése, színhasználata (ezek összessége) nagymértékű egyezőséget mutat valamely jelölő szervezet által használtakkal, hogy az alkalmas az adott jelölő szervezet népszerűsítésére, támogatására való buzdításra vagy erősíti az adott jelölő szervezet kampányának hatását (lásd pl. Kúria Kvk.III.37.328/2014/6. számú határozata).

A Kormányzati Tájékoztatási Központ hírlevelek útján a választási kampányt megelőzően is tájékoztatta azokat, akik korábbiakban írásban önkéntes hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy e-mail címüket, mint személyes adatukat Magyarország Kormánya további kapcsolattartás, véleménykérés, tájékoztatás, illetve elektronikus levél küldése céljából kezelje.

Mindemellett fontos hangsúlyozni, hogy a kormányzati tájékoztató leveleket a Kormány az állampolgárok kérésére, kifejezett hozzájárulásra küldi meg, amely hozzájárulást az állampolgár bármikor visszavonhat. Az adatkezelési tájékoztató is tartalmazza, hogy a kormányzati tevékenység tartalma (amelyről a tájékoztatás történik) kapcsolattartás, tájékoztatás, véleménykérés. A Kúria kiterjesztő értelmezésének eredménye volna, hogy az állampolgárok tájékoztatáshoz való alapvető joga sérül.

Álláspontunk szerint ezen túl a Kormány nincs elzárva attól, hogy a nemzet egészét érintő sorsdöntő kérdésekben az ellenzék általa helytelen tartott álláspontját bírálja. Az „ellenzék” kifejezés alatt a Kormány egyetlen jelölő szervezetet sem nevezett meg konkrétan, ami az esélyegyenlőséget sértette volna.

A Kúria döntésének elvi tartalmával az indítványozó fentebb kifejtettek szerint egyetért, azonban a Kúria a döntésében meghatározott elvi tartalommal ellentétes döntést hozott az alábbiak szerint, amellyel megsértette a Kormány tisztességes eljáráshoz való jogát.

A Ve. 140. § és 141. § meghatározza a választási kampány és a választási kampánytevékenység fogalmát, amelynek központi eleme a választói akarat befolyásolása. A Kúria elvi döntése helyen állapította meg, hogy a választási kampánytevékenységnek jelölő szervezet támogatására vagy jelölő szervezet ellen kell, hogy irányuljon. A Kúria döntése jelen esetben viszont contra legem, a saját elvi döntésével szemben terjesztette ki a jelölő szervezet fogalmát az ellenzékre.

A magyar választójogi szabályozásban gyűjtőfogalomként az ellenzék nem szerepel, és ennél fogva nem is értelmezhető, és ezáltal jutott a Kúria a [76] és a [79] pontokban téves következtetésre, amikor az ellenzék jelölő szervezettel azonosította.

Összességében megállapítható, hogy a Kúria döntése sérti a Kormány tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel a Kúria az eljárása során nem vizsgálta és mérlegelte a Kormány tájékoztatási kötelezettségét a fentiek szerint.

Ugyanis Kormány tevékenységével összefüggésben megállapítható, hogy nem a Ve. 140. és 141. § szerinti tevékenységet folytatta, hanem a kormányzati tájékoztatási kötelezettségének

tett eleget a kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolatával, ezzel a lakosság és a gazdasági élet szereplőinek hiteles megnyugtatótását célozta, vagyis tevékenysége nem ment túl a Ve. 142. §-ban meghatározott követelményén.

A kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolata nélkül a Kormány nem tudná ellátni a hiteles tájékoztatási feladatát, vagyis a Kormánynak azonnal be kellene szüntetnie a tájékoztató tevékenységét, ami odáig vezetne, hogy kampányidőszakban a Kormány nem teljesíthetné a jogszabályban előírt kötelezettségét; és ez az ország működésének stabilitását is veszélyeztetné adott esetben.

A fentiek alapján nem sérül a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség elve és a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendeltetésszerű joggyakorlás

Kifejtett álláspontunk szerint az NVB határozata nem volt jogszabálysértő, ezért kértük a kérelmező felülvizsgálati kérelmének elutasítását, az NVB 113/2022. számú határozatának helybenhagyását a Kúriától.

g) Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

Az indítványozó a tényállás megállapítását, a bizonyítékok értékelését és mérlegelését nem sérelmezi, mert az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat (3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]; 3339/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [19]).

Az Alaptörvény D) cikke alapján Magyarország az egységes magyar nemzet összetartozását szem előtt tartva felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért, elősegíti közösségeik fennmaradását és fejlődését, támogatja magyarságuk megőrzésére irányuló törekvéseiket, egyéni és közösségi jogaik érvényesítését, közösségi önkormányzataik létrehozását, a szülőföldön való boldogulásukat, valamint előmozdítja együttműködésüket egymással és Magyarországgal.

Az Alaptörvény fentiekben már felhívott IX. cikk (2) bekezdése biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek központi alkotmányos szerepét, ahogyan azt az Alkotmánybíróság számos határozatában már rögzítette [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, majd összefoglalóan: 165/2011. (XII. 20.) AB határozat]. A demokratikus közvélemény megteremtése és fenntartása teszi lehetővé a közérdekű ügyekről való tájékoztatást, a közérdekű ügyekkel kapcsolatos véleményformálást [28/2014. (IX. 29.) AB határozat].

A választási kampányban az állami és önkormányzati szervek semlegessége a Ve. 142. §-ának rendelkezése szerint akként alakul, hogy az állami szervek jogszabályban meghatározott feladatuk során végzett tevékenysége nem minősül kampánytevékenységnek. Különösen nem akkor, ha az állami szervek e tevékenységüket a választási kampányt megelőzően is folytatták. E tekintetben szükséges rögzíteni, hogy a Kormányzati tájékoztató levelek a kampányidőszakot megelőzően is rendszeresen küldött a

Kormányzati Tájékoztatási Központ, tehát ezen tevékenységét a kampányt megelőzően is folytatta.

Ugyanakkor a Kúria helytelenül a Ve. alapelveire hivatkozással – figyelmen kívül hagyva a Ve. 142. §-ának normatív rendelkezéseit – jogsérelmet állapított meg.

A választási kampány időszakában váratlanul kitört az orosz-ukrán háború, amely Ukrajnával való szomszédi kapcsolatunk miatt önmagában kiemelt közüggé vált.

Közügyek kollíziója merült fel. A Kormány a saját kommunikációjában az állampolgárokat megnyugtatóra törekedett, mely szerint nem kíván ebben a háborúban részt venni, mert a Kormánynak Magyarország békéje és biztonsága a legfontosabb érték. Ebben a rendkívüli helyzetben a Kormány szükségesnek találta, hogy – a Kormány háborúval kapcsolatos álláspontjának közlése mellett az eltérő javaslatokkal kapcsolatos álláspont kifejtésre kerüljön. Az Európai Unió tagállamai közül vannak országok akik küldenek fegyvert Ukrajna támogatására, Magyarország Kormánya azonban világosan rögzítette mind a nemzetközi közösség, mind hazai közvélemény irányába, hogy nem küld sem katonát, sem fegyvert Ukrajnába, de a béke helyreállítására való törekvéseket az EU és a NATO részeként is támogatja..

A demokratikus közvélemény kialakításának szubjektív oldala, egyéni alapjogként maga a sajtószabadság joga [34/2017.(XII.11.), 3/2017. (II.21.), 20/2016. (X.28.), AB határozat], amely felerősíti az egyéni véleménynyilvánítás hatását. Ezen összefüggés felemlítésével jobban érzékelhetővé válik, hogy a Kormány – tájékoztatási kötelezettsége teljesítésével - alapjogi értelemben ugyancsak az egyéni véleménynyilvánítás kialakulását biztosítja, közvetlenül és kiemelten felel a közérdeklődésre számot tartó ügyek köz előtti megtárgyalása vonatkozásában.

Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének, valamint az Alaptörvény 15. cikk (1) és (2) bekezdésének együttes értelmezése alapján a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosítása azon túl, hogy a Kormány feladata, egyben biztosított joga is, hiszen a feladat ellátásához szükséges jogosultság megvonása esetén a feladat ellátása meg sem valósulhat, annak legitimációja kérdésessé válik. A végrehajtó hatalom általános szervének nem csak joga, de kötelessége is a tevékenységéről szóló tájékoztatás, amely megvalósul az állampolgárok felé is. Ezen állampolgárok felé megvalósuló tájékoztatás a szólás- és véleménynyilvánítás szabadsága keretében tud érvényesülni.

Ezen alapjog indokolatlan korlátozást nem szenvedhet, mivel a történeti alkotmányunk vívmányainak tiszteletben tartása, továbbá az a kötelezettség, amely szerint az Alaptörvény rendelkezéseit a történeti alkotmány vívmányaival összhangban kell értelmezni [Alaptörvény R) cikk (3) bekezdés] mindenki által alkalmazandó norma. A szabad tájékoztatás, a sajtó „demokratikus közvélemény” kialakításában betöltött szerepének a kiemelt védelmét fogalmazza meg 28/2014. (IX.29.) AB határozat.

A 7/2014. (III. 7.) AB határozat szerint a véleményszabadság mind az egyén, mind pedig a közösség szempontjából különösen jelentős és védett jog, a demokratikus, plurális társadalom és közvélemény fundamentuma. A társadalmi, politikai viták szabadsága és

sokszínűsége nélkül nincs demokratikus közvélemény, nincs demokratikus jogállam. Összefoglalva kijelenthető, hogy a demokratikus közvélemény kialakulása és fennmaradása biztosítja a véleménypluralizmust.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A demokratikus közvélemény kialakulásának elsődleges és kitüntetett szerepe okán, a közügyekkel összefüggő vélemény nyilvánításának szabadsága körében a szólás- és sajtószabadsággal, valamint a véleménynyilvánítás szabadságával mutatott közvetlen kapcsolat miatt maga is részesül ezen jogok vonatkozásában megfogalmazott alapjogi védelemben.

Az Alaptörvény alapjog korlátozással kapcsolatos irányadó rendelkezései alapján tehát mindenkor szükséges vizsgálni azt, hogy a bírói döntés, illetve az annak alapjául szolgáló jogértelmezés nem vezet-e az Alaptörvény sérelmére.

Az indítványozó álláspontja szerint, ha még fel is állíthatna a Kúria egy ilyen korlátozást, az a jelen ügyben feltétlenül az Alaptörvény sérelmére, a IX. cikk (1) bekezdésében foglaltak megsértésére vezetne. Ugyanis nem mutatható fel más alapvető jog vagy valamely alkotmányos érték, amelynek érvényesülése, illetve védelme érdekében a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozás történt volna. Sőt, a Kúria álláspontja szerint a törvényi alapelvi sérelem távoli és nem is közvetlen. A Kúria úgy határozta meg az egyes jelölő szervezetek „sérelmét”, hogy egyetlen jelölő szervezet sem jelent meg sem a hírlevélben sem a bírósági határozatban.

A fent kifejtettekből egyértelműen következik az is, hogy a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot, emellett, illetve ezen keresztül pedig az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés szerinti jogállamiságot és jogbiztonságot, és Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése szerinti hatalmi ágak elválasztásának elvét is, figyelemmel arra, hogy konkrét alapjogi sérelem esetén e rendelkezésekre is lehet hivatkozni.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadó a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlat: "Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalta össze. Az ebben megfogalmazott megállapításokat az Alkotmánybíróság utóbb több döntésében is megerősítette és gyakorlattá formálta. Az így kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. A tisztességes eljáráshoz való olyan abszolút jog, amellyel szemben más mérlegelhető jog nem létezik, hiszen már maga is mérlegelés eredménye. **A tisztességes eljáráshoz való jog ennek megfelelően valamennyi jogalanyt megillet.** Ugyanígy megilleti az állami szerveket a tulajdonhoz való jog is, a státuszukkal összefüggésben gyakorolt egyes kommunikációs alapjogok, és

valamennyi olyan alapjog (Alaptörvényben biztosított jog), mely természeténél fogva nem csak a természetes személyeket illeti meg.

Az Alkotmánybíróság 3256/2019. (X. 30.) AB határozata szerint [31] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban bontotta ki az indokolt döntéshez való jogot a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból. Az Alkotmánybíróság szerint: „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvényellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben az a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy **a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.** Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]

Az Alkotmánybíróság a contra legem jogalkalmazással összefüggésben a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában kimondta, hogy "a bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel."

Az Alkotmánybíróság önmagában a bírói jogértelmezéssel általánosságban összefüggő korábbi gyakorlata szerint a "jogértelmezésre – akár az adott jogvitához kötődően (...) - csak a jogi szabályozás keretei között kerülhet sor. A bírói hatalom tehát alapvetően és közvetlenül nem veheti át a jogalkotás funkcióját egyik – a hatalommegosztás rendjében erre feljogosított – szervtől sem" [19/2017. (VII. 18.) AB határozat]. Pontosan azáltal tehát, hogy a Ve.-ben fogalt követelményeken túlmenően a Kúria addicionális feltételeket állapított meg, jogértelmezésével, a bíróság nem értelmezte a normát, hanem valójában jogalkotást végzett, normát alkotott. [42/2004. (XI. 9.), a 11/2015. (V. 14.) és a 2/2016. (II. 8.) AB határozatok]. Ezáltal pedig – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmén túl, illetve azon keresztül – a Kúria szóban forgó döntése sérti az Alaptörvény hatalommegosztást deklaráló C) cikk (1) bekezdését, ezen keresztül pedig a jogállamiságra (és jogbiztonságra) vonatkozó B) cikk (1) bekezdését is.

A Kúria a kormányzati tájékoztató levél időzítését és szükségességét, valamint célszerűségét nem vitatta.

Azt állapította meg elvi érveléssel, hogy „a Ve. 142. § hatálya alá tartozó kormányzati

kommunikációs szervtől tevékenysége gyakorlása során kampányidőszakban elvárható, hogy a kormányzati tevékenységről szóló tájékoztatása egyértelműen elkülönüljön a jelölő szervezetek alkalmasságát vitató, tevékenységét minősítő kampánytól”.

A Kúria döntésének elvi tartalmával az indítványozó egyetért, azonban a Kúria a döntésében meghatározott elvi tartalommal ellentétes döntést hozott, amellyel megsértette a Kormány tisztességes eljáráshoz való jogát.

A Ve. 140. § és 141. § meghatározza a választási kampány és a választási kampánytevékenység fogalmát, amelynek központi eleme a választói akarat befolyásolása. A Kúria elvi döntése helyen állapította meg, hogy a választási kampánytevékenységnek jelölő szervezet támogatására vagy jelölő szervezet ellen kell, hogy irányuljon. A Kúria döntése jelen esetben viszont contra legem, a saját elvi döntésével szemben terjesztette ki a jelölő szervezet fogalmát az ellenzékre. A magyar választójogi szabályozásban gyűjtőfogalomként az ellenzék nem szerepel, és ennél fogva nem is értelmezhető, és ezáltal jutott a Kúria a [76] és a [79] pontokban téves következtetésre, amikor az ellenzék jelölő szervezettel azonosította.

Hangsúlyozni szükséges, hogy az indítványozó egyetlen jelölő szervezetet sem nevezett meg a tájékoztató levélben, így nem érthető és nem alkalmazható a bírósági döntés abban a körben, hogy kit ért sérelem és miben áll az esélyegyenlőség, illetve a rendeltetésszerű joggyakorlás sérelme. Az indítványozó álláspontja szerinti tilalmazott önkényes bírói jogértelmezéshez (jogalkotáshoz) vezet, ha a Ve.-ben foglaltakon túlmenő korlátokat állít a kúriai végzés [ld. a 42/2004. (XI. 9.), a 11/2015. (V. 14.), a 2/2016. (II. 8.) és a 19/2017. (VII. 18.) AB határozatok]. Továbbá ugyancsak tilalmazott önkényes bírói jogértelmezéshez (jogalkotáshoz) vezet, ha a felülvizsgálati kérelemben foglaltakon túl, az abban előadott bizonyítékokon túl, más – nem jogi – szempontok figyelembevételével is dönt.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha a bíróság nem indokolja meg, hogy a jogkérdésre irányadó hatályos jogi normát miért nem alkalmazza, ugyanígy szükséges a mérlegeléssel hozott döntések esetén az indokok olyan mélységben történő ismertetése, amely legalább a joganyag alkalmazásának mikéntjét tartalmazza.

A Kúria [78] utalt az Alkotmánybíróság 3256/2019. (IX.30.), valamint 3257/2019. (X.30.) határozataiban megjelenő elvre, mely szerint a határvonalat a Ve. 141. § szerinti „kampányidőszakban folytatott tevékenység” és a Ve. 142. § szerinti „jogszabályokban meghatározott feladat során végzett tevékenység” között esetenként, az adott cselekmény összes körülményének figyelembevételével lehet meghúzni

Az Alkotmánybíróság 3279/2019. (XI. 5.) AB határozata szerint [35] Mivel egy-egy választási eljárási alapelv – elvontsága folytán – nem tartalmaz konkrét korlátozást valamely alapjogilag védett magatartásra vonatkozóan, ebből következően az alapelveknek a konkrét ügyekben történő alkalmazásakor **a bíróságra még fokozottabb felelősség hárul**; amennyiben az alapelv alkalmazása alapjog-gyakorlást érint, az értelmezési mozgástér keretein belül a bíróságnak kell gondosodnia az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szempontokat érvényesítő alapjog-korlátozási teszt elvégzéséről.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint [39] Az esélyegyenlőség a választójogi törvény

szempontjából azt jelenti a véleményszabadság tükrében, hogy az állam azonos feltételeket köteles biztosítani azoknak, akik el kívánnak indulni a választásokon.

Vagyis egyenlő feltételeket kell teremtenie az államnak a versengő jelöltek és jelölő szervek tekintetében. A választási kampány időszakában is működnek az állami és önkormányzati szervek, így hatáskörükbe tartozó tájékoztatási jogukat és kötelezettségeiket szabadon gyakorolhatják.

Az Alkotmánybíróság 3257/2019. (X. 30.) AB határozata szerint [25] A kampányidőszakban ugyanakkor a Ve. alapelveinek is érvényesülniük kell. A hivatalban lévő érintett személynek, ha egyben jelöltként is indul a választásokon, számolnia kell azzal, hogy a választópolgárok szemében a hivatalos minőségben történő megjelenés és a jelölti minőség nem minden esetben választható el egymástól, az szükségképpen összekapcsolódhat. Így amikor az érintett személy kampányidőszakban látja el – nyilvánosság előtt – hivatali tevékenységét, és azáltal adott esetben a választási kampány részévé teszi azt a jelen lévőkön kívüli nyilvánosság felé közvetítéssel, közösségi oldalon, vagyis a nyilvánosság megnövekedésével, be kell tartania a Ve. alapelveit is, mivel azok esetleges megsértése esetén számolnia kell annak jogkövetkezményeivel. [26] A határvonalat a Ve. 141. § szerinti „kampányidőszakban folytatott tevékenység” és a Ve. 142. §-a szerinti, jogszabályban meghatározott feladat során végzett tevékenység között esetenként, az adott cselekmény összes körülményeinek figyelembevételével lehet meghúzni.

Jelen ügyben azonban hivatalban lévő személyekről, akik jelöltként indulnak, nem lehet szó, mert a Kormányzati Tájékoztatási Központ (Miniszterelnöki Kabinetiroda) nem jelölő szervezet és jelölő szervezetet sem ajánlott a tájékoztatásában az állampolgárok részére, ami önmagában igazolja, hogy a kormányzati tájékoztató hírlevél nem kampányeszközként működik.

A Kúria végzését nem indokolta megfelelően, az indítványozó lényegi észrevételeit nem vizsgálta meg kell alaposan. A határozat indokolása nem világos, nem érthető és egyébként végrehajthatatlan rendelkezést tartalmaz.

A Kúriához benyújtott nyilatkozatunkban kifejtettük, hogy a hírlevél sem alakilag, sem tartalmában összefüggést nem mutat a FIDESZ-KDNP plakátjaival, kampánytevékenységével, valamint azokból egyáltalán nem következik, hogy a FIDESZ-KDNP, a kormánypártok javára a Kormány a választói akaratot befolyásolná. A Kormány álláspontja szerint a tájékoztató hírlevél nem Ve. szerinti (egyéb) kampányeszköz, hanem társadalmi célú üzenet, a Kormány álláspontjáról szóló tájékoztatás volt. Maga a kérelmező sem terjesztett elő arra vonatkozóan bizonyítékot, hogy az általa kifogásolt hírlevél alkalmas volna kizárólag a FIDESZ-KDNP javára befolyásolni a választói akaratot.

A bíróság nem vizsgálta a közönségre gyakorolt hatását a tájékoztatásnak.

A hírlevél témája nem teszi a tényközlést, információkötést politikai kampányeszközzé.

A Kúria ezen túl azt sem határozta meg, hogy jogi értelemben mit ért „ellenzék” alatt és az „ellenzék” mely jelölő szervezetére gondolt.

Az Alkotmánybíróság 3257/2019. (X. 30.) AB határozata szerint [29] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban bontotta ki az indokolt döntéshez való jogot a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból. Az Alkotmánybíróság szerint: „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indoklási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy *döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia*. Az indoklási kötelezettség

alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy **a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.** Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.

Összefoglalva a főbb gondolatokat:

- Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének, valamint az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésének együttes értelmezése alapján a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosítása azon túl, hogy a Kormány feladata, egyben joga is, hiszen a feladat ellátáshoz szükséges jogosultság megvonása esetén a feladat ellátása meg sem valósulhat, annak legitimációja kérdésessé válik.
- A Kúria végzése befolyásolja a Kormány tájékoztatási kötelezettségét, tehát a döntés közvetlen hatással van a Kormány jogaira és kötelezettségeire.

A Kormány tájékoztatási tevékenységét jogsértővé [Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjai alapján] minősítő bírói döntés sérti a Kormány azon jogát, hogy a demokratikus közvélemény kialakításához szükséges szabad tájékoztatást megadja, ezzel a Kúria döntése kihat a Kormánynak a választási kampányidőszakában jogszerűen végezhető tevékenységére.

- A Kormány, ahogyan azt a Kúria is megerősítette, a választási kampányidőszakban is folytathat tájékoztató tevékenységet. A Kormánynak nem kell tartózkodnia olyan tájékoztatási tevékenységtől, amely választási kampányidőszakban valamelyik jelölő szervezet álláspontjára reagál, hiszen a korábban említett, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdéséből levezethető tájékoztatási jog és kötelezettség az állampolgárok felé a szólás-és vélemény szabadság keretében tud érvényesülni.

Itt megjegyzendő, hogy amennyiben a Kúria döntése szerint kampányidőszakban a kormányzati kommunikáció valamilyen üzenete oly módon érinti egy jelölő szervezet véleményét, hogy az a jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség felborulásához vezet (erősíti azt), úgy ezen logika mentén mindez akár visszajára is fordulhat. Tehát előfordulhat, hogy egy jelölő szervezet programja/álláspontja érinti a kormányzati kommunikáció valamely elemét, és a kormányzati kommunikáció alkalmas arra, hogy azt erősítse vagy gyengítse. Ebben az esetben a Kormánynak azonnal be kellene szüntetnie a tájékoztató tevékenységét, ami odáig vezetne, hogy kampányidőszakban a Kormány nem teljesíthetné a jogszabályban előírt kötelezettségét;

- A Kormány tájékoztató tevékenységének korlátozása nem lehet indokolatlan és aránytalan, így a szabad tájékoztatás keretein belül megengedett, hogy a Kormány e rendkívüli helyzetben a Kormányétól eltérő álláspontokra reflektálva az állampolgárokkal oly módon kommunikáljon, hogy az cáfolatot is tartalmazzon. Tehát a Kormány tevékenysége nem ment túl a Ve. 142. §-ban meghatározott követelményén.
- A Kúria döntésével sérült a Kormány tisztességes eljáráshoz való joga, mivel a Kúria az eljárása során nem vizsgálta és mérlegelte a Kormány tájékoztatási kötelezettségét.
- A Kúria elvi döntése helyesen állapította meg, hogy a választási kampánytevékenységnek jelölő szervezet támogatására vagy jelölő szervezet ellen kell, hogy irányuljon. A Kúria döntése jelen esetben viszont contra legem, a saját elvi döntésével szemben terjesztette ki a jelölő szervezet fogalmát az ellenzékre.
- A magyar választójogi szabályozásban gyűjtőfogalomként az ellenzék nem szerepel, és ennél fogva nem is értelmezhető, és ezáltal jutott a Kúria a [76] és a [79] pontokban téves következtetésre, amikor az ellenzék jelölő szervezettel azonosította.
- A Kúria döntésében megerősíti, hogy a Kormánynak feladata volt a lakosság tájékoztatása Magyarország szomszédjában zajló fegyveres konfliktusokhoz kapcsolódó kormányzati álláspontról, melynek célja az állampolgárok megnyugtatása volt, valamint nem vitatja azt sem, hogy e tájékoztatás nem minősül kampánytevékenységnek. Mi több, a kormányzati tájékoztató levél az állampolgárok tájékoztatáshoz való jogát szolgálja, hiszen azon állampolgárok kapják a tájékoztató levelet, akik ezt kérték és kifejezett hozzájárulásukat adták.
- A Kúria döntésének elfogadása olyan korlátozását jelentené a Kormánynak a szólás- és véleményszabadság keretei között megjelenő tájékoztatási tevékenysége vonatkozásában, ami nem állna arányban jelen ügyben az eltérő álláspont minősítő közlés ismertetésével.
- Az Alaptörvény rendelkezéseit semmilyen egyéb jogszabály nem írhatja felül, így a Ve. szerinti kampányidőszak sem akadályozhatja meg a Kormányt, hogy az állampolgárokat érintő rendkívüli helyzetben kommunikációs tájékoztatást folytasson.
- A demokratikus tájékoztatás kiemelt védelmet élvez. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat szerint a véleményszabadság mind az egyén, mind pedig a közösség szempontjából különösen jelentős és védett jog, a demokratikus, plurális társadalom és közvélemény fundamentuma. A demokratikus közvélemény kialakulása és fennmaradása biztosítja a véleménypluralizmust.

h) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje:

A Ve. 233. § (1) bekezdés alapján az Abtv. 27. §-a szerinti, a bírói döntéssel szemben előterjeszthető alkotmányjogi panasz a sérelmezett bírói döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz.

A Nemzeti Választási Bizottság határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott és jelen alkotmányjogi panasszal érintett Kvk.II.39.260/2022/5. számú kúriai végzés 2022. március 05. napján kelt. A három napos törvényi határidőnek jelen benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel.

i) Adatnyilvánosságra vonatkozó nyilatkozat:

Az indítványozó hozzájárul ahhoz, hogy az eljárásban nyilvánosságra hozható az indítvány, valamint az eljárás során az Alkotmánybírósághoz közfeladatot ellátó szervek, illetve személyek által megküldött vélemény, továbbá a szakértői vélemény is. A nyilvánosnak minősített dokumentumokban szereplő, az indítványozóra vonatkozó adatok nyilvánosságra hozatalához az indítványozó hozzájárul.

j) Képviselet és annak igazolása:

A 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 27. § (1) bekezdése szerint az indítványozó jogi képviselőként ügyvédet, ügyvédi irodát, európai közösségi jogászt, illetve kamarai jogtanácsost hatalmazhat meg. (2) A képviseleti jogosultságot az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény rendelkezései szerint kell igazolni. (3) A meghatalmazásnak az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviseletre kell vonatkoznia. (4) A jogi képviselőnek a beadványt aláírásával kell ellátnia.

k) Illetékmentesség:

Az Abtv. 54. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, az indítványozó az alkotmánybírósági eljárás során felmerült költségeit maga viseli.

Melléletek:

A/1 szám alatt ügyvédi meghatalmazás;

A/2 szám alatt Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzése.

Budapest, 2022. március 08.

Tisztelettel:

